

Beslut: 2008-04-14

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 5 februari 2008

Saken

Rätt till svenskt studiestöd för EU-
medborgare

Nämndens beslut

Nämnden avslår överklagandet.

Nämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN, som är medborgare i Grekland, ansökte om studiemedel för studier på grundläggande och gymnasial nivå vid komvux under perioden den 14 januari 2008 – den 30 maj 2008 och den 18 augusti 2008 – den 19 december 2008. NN uppgav att NN kom till Sverige i december 2006 samt att NN:s fru och två barn, som är medborgare i ett annat EU-land, kom till Sverige i oktober 2006. Sedan januari 2007 har NN arbetat med fotografi och video i sitt egna företag. Under höstterminen 2007 har NN läst SFI och varit registrerad som arbetssökande.

CSN avslog NN:s ansökan med motiveringen att NN inte är svensk medborgare och inte uppfyllde villkoren för studiemedel enligt bestämmelserna om grundläggande rätt till svenskt studiestöd eller enligt EG-rätten.

NN överklagade CSN:s beslut den 18 februari 2008 och anförde bl.a. följande. NN:s yrke är inte bara fotografering och video utan även undervisning i dessa ämnen, vilket NN visar genom att skicka med en kopia av registreringen från Skatteverket. För att kunna undervisa måste NN:s förmåga att tala svenska vara bättre och därför är studier i svenska en vidareutbildning inom NN:s yrkesområde. Sedan december 2007 arbetar även NN:s fru i Sverige, vilket bifogat lönebesked visar. CSN överlämnade ärendet den 20 februari 2008 och anförde bl.a. följande i ett yttrande. NN kom enligt ansökan till Sverige i december 2006. NN har en registrering hos Migrationsverket som egenföretagare. NN har inte beviljats permanent uppehållstillstånd eller bevis om permanent uppehållsrätt och CSN anser inte att det finns särskilda skäl att göra undantag från kravet på permanent uppehållstillstånd.

NN har ännu inte bott eller arbetat i Sverige under minst två års tid. NN:s maka uppfyller inte heller villkoret om varaktig anknytning och NN kan därför inte heller beviljas studiestöd efter ett års sammanboende med henne på grund av gemensamma barn enligt de undantag som annars kan göras. CSN bedömer därför att NN inte har en varaktig anknytning till Sverige. NN redovisar arbete i Sverige som egenföretagare inom fotografering och video samt utbildning inom det samma områden. CSN anser dock att det saknas ett innehållsmässigt samband mellan arbetet och studierna i Svenska. NN kan inte heller bedömas som anhörig till migrerande arbetstagare då NN själv är egenföretagare sedan januari 2007. CSN anser att överklagandet bör avslås.

NN har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter på CSN:s yttrande, men inte avhört.

Författningsbestämmelser

Av 3 kap. 4 § studiestödslagen (1999:1395) framgår att studiemedel får lämnas också till studerande som inte är svensk medborgare, om den studerande

1. är bosatt i Sverige och har permanent uppehållstillstånd här, samt
2. har bosatt sig i Sverige huvudsakligen i annat syfte än att genomgå utbildning här.

Kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 gäller inte för medborgare med uppehållsrätt enligt 3 a kap. 3 § utlänningslagen (2005:716) som fått en varaktig anknytning till Sverige. Studiemedel får lämnas även om kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 inte är uppfyllt, om det finns särskilda skäl för det. Av 1 kap. 4 § första och andra styckena, 5 § första stycket och 6 § första stycket framgår att vissa utländska medborgare skall jämföras med svenska medborgare.

Av 6 § CSNFS 2006:7 framgår att den studerande för att på grund av förvärvsarbete uppfylla villkoret om en varaktig anknytning, efter den senaste inresan till Sverige i syfte att bosätta sig här ska

1. ha vistats i landet under en sammanhängande tid om minst två år, och
2. under vistelsen ha förvärvsarbetat i landet minst två år, på minst halvtid.

Av 8 § CSNFS 2006:7 framgår att den studerande ska efter den senaste inresan till Sverige i syfte att bosätta sig här

1. ha vistats i landet under en sammanhängande tid om minst två år, och
2. sedan minst två år vara sambo eller gift och sammanboende med en svensk medborgare eller en person som uppfyller förutsättningarna för rätt till studiestöd i 2 kap. 4 § andra–fjärde styckena eller 3 kap. 4 § andra–fjärde styckena studiestödslagen (1999:1395).

Undantag från ovan angivna föreskrifter kan även göras om den sökande kan härleda rättigheter från EG-rätten. Prövning enligt EG-rätten görs utifrån Rådets förordning (EEG) nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen. Av förordningen framgår bl.a. följande.

Nämndens bedömning

NN är EU-medborgare och bosatt i Sverige. NN kan få svenskt studiestöd

- på grund av permanent uppehållsrätt, vilket innebär att han ska ha vistats lagligt i Sverige utan avbrott i fem år, eller beviljat permanent uppehållstillstånd
- på grund av uppehållsrätt och varaktig anknytning genom arbete eller sammanboende, eller
- på grund av särskilda skäl till undantag

NN har inte permanent uppehållstillstånd eller permanent uppehållsrätt och uppfyller inte förutsättningarna för uppehållsrätt tillsammans med varaktig anknytning eller samhällsintegration i Sverige för att kunna beviljas studiestöd. Det har inte heller framkommit särskilda skäl till undantag.

Enligt EG-rätten tillförsäkras migrerande arbetstagare och egenföretagare sociala förmåner på samma villkor som landets egna medborgare. För det fall en social förmån beviljas till arbetstagarens anhörig eller barn utgör detta en social förmån för arbetstagaren eller egenföretagaren (se EG-domstolens dom av den 16 februari 1992 i mål C-3/90, Bernini). Eftersom sociala förmåner tillförsäkras en person i egenskap av migrerande arbetstagaren eller egenföretagaren är det i första hand bedömningen av om den sökande har sådan status som ska göras. Först om den sökande inte har status som migrerande arbetstagare eller egenföretagare ska frågan om den sökande är anhörig till sådan person prövas.

NN är själv egenföretagare i Sverige och kan därmed inte härleda någon rätt till svenskt studiestöd utifrån sin frus arbete i Sverige.

För att den som

Arbetet eller verksamheten i Sverige ska ha haft en viss varaktighet och ha varit av tillräcklig omfattning. Dessutom ska de planerade studierna avse en vidareutbildning inom det egna yrkesområdet. NN redovisar verksamhet som egenföretagare inom fotografering och video. Den utbildning som NN avser att genomgå kan inte ses som en vidareutbildning inom detta yrkesområde. Överklagandet ska därför avslås.

Mats Törnered

Cecilia Hedenström

Beslut har fattats av Bertil Ekholm, ordförande i nämnden, Charlotte Waas, vice ordförande, Mats Törnered, direktör, samt ledamöterna Marie-Louise Holmberg, Margareta Lindhagen, Ulrika Lindmark och Barbro Molander (ersätter Christian Sjöstrand).

Föredragande: Cecilia Hedenström

Kopia till CSN